Beleggers profiteren van het einde van de vrije markt

Beschrijving

De recente uitspraak van een Amerikaanse rechter om Google Chrome niet af te laten stoten markeert een keerpunt in de strijd tegen techmonopolies. Vrijwel tegelijkertijd probeert de Europese Unie de macht van grote techbedrijven in te dammen met de Digital Markets Act. Maar president Trump verzet zich hevig tegen deze regulering. Het resultaat is een situatie waarbij monopolies en oligopolies niet alleen overleven, maar zelfs worden beschermd â?? met verregaande gevolgen voor de vrije markt Ã©n beleggers.

De Google-uitspraak

Rechter Amit Mehta van het Amerikaanse federale gerechtshof had de kans om geschiedenis te schrijven. Na zijn eerdere uitspraak dat Google illegaal zijn zoekmonopolie handhaaft door exclusiviteitsdeals met apparaatfabrikanten, werden drastische maatregelen verwacht. In plaats daarvan koos Mehta voor een lichte aanpak, waarbij Google wel enige zoekdata moet delen met concurrenten en geen exclusieve deals meer mag sluiten, maar zijn Chrome-browser mag behouden.

De rechter motiveerde zijn beslissing door te wijzen op de opkomst van kunstmatige intelligentie-spelers zoals OpenAI, Anthropic en Perplexity. Hij stelde dat deze ontwikkelingen de markt al veranderen en dat ingrijpende maatregelen daarom overbodig zijn geworden. Het kenmerk van een monopolie is juist dat het moeilijk is om gevestigde marktposities aan te tasten.

Google behoudt zijn dominante positie in zoekmachines met meer dan 90 procent marktaandeel en kan zijn betaaldeals met Apple voortzetten â?? zij het niet langer exclusief. De jaarlijkse betalingen van meer dan 20 miljard dollar aan Apple voor standaardzoekmachine-status blijven grotendeels intact, wat betekent dat de marktdynamiek nauwelijks verandert.

Trumps offensief tegen Europese techregulering

Terwijl Amerikaanse rechters terughoudend zijn met het ontmantelen van techmonopolies, voert president Trump een actieve campagne tegen Europese pogingen om deze bedrijven te reguleren. Zijn recente dreigementen met â??substantiÃ«le extra tarievenâ?• tegen landen die digitale belastingen en technologieregulering invoeren, richten zich direct op de EUâ??s Digital Services Act en Digital Markets Act.

Trump beschuldigt de EU ervan Amerikaanse techgiganten discriminatoir te behandelen terwijl Chinese techbedrijven gespaard blijven. Deze aanval komt slechts weken nadat de EU en de VS een handelsovereenkomst sloten met een tarieflimiet van 15 procent, wat laat zien hoe snel handelsverhoudingen kunnen verslechteren wanneer monopolieposities in het geding zijn.

De EU heeft de afgelopen jaren miljarden aan boetes opgelegd aan Amerikaanse techbedrijven. Apple kreeg onlangs een boete van 500 miljoen euro voor het belemmeren van app-ontwikkelaars, terwijl Meta 200 miljoen euro moest betalen voor zijn advertentiebeleid. Deze maatregelen zijn echter druppels op een gloeiende plaat vergeleken bij de omzetten van deze bedrijven.

De economische realiteit van monopoliewinsten

Voor beleggers biedt de bescherming van monopolies en oligopolies aanzienlijke voordelen. Bedrijven met dominante marktposities genieten van prijszettingsmacht, hoge winstmarges en stabiele kasstromen â?? alle ingrediÃ«nten voor sterke aandelenrendementen. Microsoft, dat al decennia het besturingssystemenlandschap domineert, kan premium prijzen vragen voor Windows omdat er simpelweg geen levensvatbare alternatieven zijn.

Het betalingsduopolie van Visa en Mastercard illustreert dit principe perfect. Beide bedrijven controleren het wereldwijde betalingsverkeer en kunnen daarom transactiekosten doorberekenen zonder vrees voor concurrentie. Hun bedrijfsmodel genereert voorspelbare, terugkerende inkomsten en stelt hen in staat om consistent dividenden uit te keren terwijl de aandelenkoers stijgt.

De keerzijde van monopoliedominantie

Hoewel monopolies en oligopolies voordelig zijn voor beleggers, hebben zij vernietigende effecten op de bredere economie. Marktconcentratie leidt tot hogere prijzen voor consumenten, lagere lonen voor werknemers en verminderde innovatie. Tussen 1997 en 2012 verdwenen meer dan 70.000 kleine fabrikanten in de VS, terwijl het aantal startups sinds de jaren zeventig bijna is gehalveerd.

Monopolies en oligopolies leveren uitstekende rendementen op omdat zij de vrije markt verstoren en concurrentie elimineren. Googleâ??s dominantie in zoekmachines stelt het bedrijf in staat om miljarden te investeren in kunstmatige intelligentie en cloudcomputing, wat voor Google leidt tot verdere groei en hogere aandelenkoersen.

Appleâ??s gesloten ecosysteem en hoge wissselkosten voor consumenten genereren loyaliteit en prijsmacht die zich vertalen in uitzonderlijke winstmarges. Amazonâ??s dominantie in e-commerce en cloudservices creÃ«ert schaalvoordelen die kleinere concurrenten effectief buiten de markt prijzen.

Beleggers die zich richten op bedrijven met sterke marktposities kunnen profiteren van consistente dividenduitkeringen, stabiele kasstromen en defensieve karakteristieken tijdens economische tegenwind. Deze bedrijven presteren vaak beter dan de bredere markt omdat hun monopolie- of oligopolieposities hen beschermen tegen cyclische druk.

Regulering versus marktwerking

De spanningen rond techregulering illustreren een fundamentele vraag over de rol van overheidsinterventie in marktwerking. De Chicago School of Economics, geÃ¯nspireerd door Robert Borkâ??s â??The Antitrust Paradoxâ??, verschoof de focus van antitrustbeleid van eerlijke concurrentie naar consumentenwelvaart. Deze verschuiving maakte consolidatie mogelijk door te stellen dat monopolies efficiÃ«ntie maximaliseren in plaats van markten open te houden. President Biden probeerde deze trend te keren met zijn executive order uit 2021 tegen anticompetitieve praktijken, waarbij hij stelde: â??Kapitalisme zonder concurrentie is geen kapitalisme, het is uitbuiting.â?• De recente Google-uitspraak toont echter aan hoe moeilijk het is om gevestigde monopolies daadwerkelijk te ontmantelen.

Kunstmatige intelligentie als nieuwe spelbreker?

Rechter Mehta wees op de opkomst van AI-bedrijven als reden om Googleâ??s monopolie intact te laten. OpenAIâ??s ChatGPT heeft inderdaad ongekende gebruikersgroei gerealiseerd, met 700 miljoen wekelijkse gebruikers in augustus 2025. Deze ontwikkeling zou kunnen suggereren dat technologische innovatie monopolies natuurlijk doorbreekt.

De realiteit is echter complexer. Google, Microsoft, Amazon en andere techgiganten investeren miljarden in AI-ontwikkeling en datacenterinfrastructuur om hun dominante posities te behouden. In plaats van bestaande monopolies te doorbreken, dreigt AI nieuwe concentraties van macht te creÃ«ren waarbij alleen bedrijven met enorme resources kunnen concurreren.

Vooruitzichten voor beleggers

De bescherming van monopolies en oligopolies door zowel Amerikaanse rechtbanken als Trumps handelspolitiek creÃ«ert een gunstig klimaat voor beleggers in dominante bedrijven. Zolang regulering beperkt blijft en marktconcentratie wordt getolereerd, kunnen deze bedrijven hun prijsmacht en winstmarges behouden.

Beleggers die zich richten op monopolies en oligopolies moeten echter waakzaam blijven voor regulatoire risicoâ??s. De groeiende maatschappelijke onvrede over marktconcentratie kan uiteindelijk leiden tot strengere antitrusthandhaving, vooral als de economische ongelijkheid verder toeneemt. De kunst is het vinden van bedrijven met sterke concurrentievoordelen die bestand zijn tegen zowel technologische disruptie als regulatoire druk.

De Google-uitspraak en Trumps verzet tegen Europese techregulering markeren een nieuwe fase in de strijd om marktmacht. Terwijl monopolies en oligopolies floreren ten koste van concurrentie en consumentenbelangen, profiteren beleggers van de resulterende winstgevendheid en marktdominantie. Wanneer marktconcentratie de norm wordt in plaats van de uitzondering, ondermijnt dit de theoretische basis van het vrije marktsysteem. Voor beleggers biedt dit op korte termijn voordelen, maar de langetermijngevolgen voor economische innovatie, sociale gelijkheid en democratische besluitvorming zijn zorgwekkend.

Han Dieperink, Chief Investment Officer

Disclaimer

Abonneer op deze nieuwsbrief via www.aureus.eu/nieuwsbrief